

Monumentnummer*: 526328

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 december 2007
Kadaster deel/nr 82827/92

Woonplaats* Bunnik
Gemeente* Bunnik
Provincie* Utrecht

Kadastrale gemeente* Bunnik
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 351

Omschrijving**

Omschrijving

HOOFDGEBOUW (Oud-Amelisweerd). Op Oud Amelisweerd moet in ieder geval sinds 1537 een omgracht versterkt huis hebben gestaan. In dat jaar werden huis en goed als ridderhofstad erkend. De voor een ridderhofstad vereiste gracht bestaat in iets gewijzigde vorm nog steeds. Het tegenwoordige Oud Amelisweerd werd omstreeks 1770 gebouwd binnen de bestaande gracht op de fundamenten van een ander, eenvoudiger huis, waarvan een deel van het muurwerk werd opgenomen in het huidige pand. Het rood bakstenen gebouw op U-vormige grondslag bestaat uit twee bouwlagen en een kapverdieping onder een met gesmoorde Hollandse pannen gedekt omlopend afgeplat schilddak met vier schoorstenen op de nokeinden. Zowel de gevel aan de rivierzijde als de naar het park gewende gevel hebben een representatief, doch sober, aanzien. Beide gevels tellen zeven traveeën en zijn voorzien van een centrale ingangspartij. Aan de parkzijde leidt een ronde oprit naar de voordeur, die zich bevindt in een drie traveeën brede, terugliggende middenpartij. De ingang is bereikbaar via een hardstenen stoep van twee treden met een gebogen gietijzeren leuning aan weerszijden en bestaat uit een enkele toegangsdeur met empireruiten en een half rond bovenlicht, gevat in een gebosseerde pilasterstelling. Ter weerszijden van de deur en in de uitspringende zijpartijen, bevinden zich op de begane grond en de verdieping empirevensters. Op het dak drie kapellen met meerruits vensters en wangen. De gevel aan de rivierzijde heeft dezelfde vensters, voorzien van persiennes. De ingangspartij aan deze zijde bestaat uit een centrale toegangsdeur met empireruiten en een eenvoudig bovenlicht, de deur is bereikbaar via een hardstenen stoep van drie treden. Ter weerszijden van de deur eveneens persiennes. Op het dak drie kapellen met meerruits vensters en wangen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De plattegrond en indeling zijn sinds de bouwtijd (circa 1770) nauwelijks meer gewijzigd. Aan de rivierzijde (zuid) van het huis een viertal vertrekken in enfilade. De vertrekken op de begane grond hebben alle nog een gaaf bewaarde historische afwerking met lambrizeringen, paneeldeuren, binnenluiken, gestucte of beschilderde plafonds, wandbespanningen en schoorsteenmantels en -boezems. De wandbespanningen zijn van verschillende oorsprong en thematiek, ze dateren vermoedelijk uit de tweede helft van de 18de eeuw. Er zijn twee vertrekken met Chinese papieren behangsels. Het ene vertrek is voorzien van behang met florale motieven (takken met bladeren en bloesems) en vogels. Op het behang van het andere vertrek worden tegen de achtergrond van een bergachtig landschap met enkele dorpen verschillende voorstellingen afgebeeld die met name de Chinese jacht tot onderwerp hebben. Voorts een vertrek met een bespanning waarop landschappelijke voorstellingen zijn weergegeven. Dit vertrek heeft allegorische grisailles met putti boven de deuren en een beschilderd plafond uit de 19de eeuw. Tot slot een kleine kamer waar op de behangsels landschappelijke stilleven zijn afgebeeld van bomen, bloemen en vogels (kip, kalkoen, pauw, etc.), in deze kamer eveneens een allegorische grisaille met putti boven de deur. De behangsels van beide laatstgenoemde vertrekken zijn in de jaren '90 van de 20ste eeuw gerestaureerd. De Chinese behangsels hebben een consoliderende behandeling gekregen. In de gebruiks- en verkeersruimtes naast de marmeren vloer en plinten en de binnenluiken (voor zover van toepassing) nog diverse historische details uit de 18de en de 19de eeuw. In de keuken onder meer een stookplaats met oven, aanrecht met kastjes, betegeling van witjes (deels authentiek). In de bijkeuken een 18de-eeuwse pomp. In het besterkamertje een 18de-eeuwse inrichting met werkblad, kastjes en planken. Het trappenhuis is in het westelijk deel van het huis gesitueerd, hier een trap met gesneden balusters en leuning in Lodewijk XVI-stijl (beginbalusters Lodewijk XV). Op de verdieping onder meer eenzelfde enfilade van vertrekken als beneden, waarin diverse schoorsteenmantels uit de bouwtijd. In de kelder kruisgewelven en gemetselde 'troggen' voor de opslag van onder meer zout. In de buitenmuur van de bijkeuken een oven.

Waardering

Het HOOFDGEBOUW (Oud Amelisweerd) is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de ontwikkelingsgeschiedenis van ridderhofstad tot laat 18de- eeuws buiten;
- als representatief en gaaf bewaard voorbeeld van een adellijk landhuis uit circa 1770, waarvan zowel interieur als exterieur, alsmede de plattegrond en indeling sinds de bouwtijd nauwelijks gewijzigd zijn;
- vanwege de kenmerkende ligging binnen de parkaanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats;
- als beeldbepalend architectonisch element met bijzondere cultuurhistorische waarde aan de oever van de Kromme Rijn.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument